

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 28 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

CPR
Ostravský večerník

31. 1. 1989

ze dne

Inscenovaný román Fjodora Sologuba *Posedlý* je čtvrtým pokusem činohry Petra Bezruče o „zdivadelnění“ baly *Studia mladých PKO* na Černé louce. Inspiraci k jevištnímu dílu opět poskytla literatura a scénář napsal jako obvykle režisér Pavel Palouš.

Za nejšťastnější pokládám řešení divadelního prostoru, v Ostravě neobvyklé. Vystavení hlediště uzavřeného čtyřmi stěnami, s jevištním prostorem uprostřed a s nástupy herců jakoby zvnějšku vytváří sugestivní iluzi uzavřeného mikrosvěta. K té iluzi patří i pocit, že divák má cosi společného s tragikomickou postavou učitele Peredonova (jediné nikdy neopuští hrací prostor a je stále spolu s publikem). Divák je velmi blízký, ale zákonitě pasivním, jen vnitřně zúčastněným pozorovatelem pachtění vnitřně rozloženého hrdiny v pokriveném světě narušených vztahů mezi lidmi. Stejně tak „jen“ přiblíží vraždě jako činu logicky vyplývajícím z nelogického světa. Obvyklá divadelní konvence jako by se stala obrazem životní reality, lhostejné cynické společnosti. Spojené hlediště s jevištěm je organické a velmi na-

pomáhá přirozené aktualizaci příběhu. K zajímavé interakci dochází i v samotném hledišti (jedna strana je vyvýšena na slavnostní tribunu).

Jinak inscenace nese některé typické znaky Paloušových režii. Základní estetickou kvalitou je opět groteskno neboli tragiko-

provrška) budou diváci jistě akceptovat také postavy Lenky Kucharské, Otakara Pražnera, Jana Mazáka, Petry Jindrové a Milana Šulce. Jen Kateřina Krejčí a Věra Janků si z velkého jeviště přinesly patrnější sklon k zjednodušujícímu herectví (povrchní charakteristika opíjející se byt-

STUDIO ČERNÁ LOUKA: POSEDLÝ

mično. Snaha o výrazné pojmenování společenských jevů a o vyjádření jasného osobního postoje k nim někdy vede i v této inscenaci k teozovitosti až jevištnímu polopatismu (otrocky důsledně uplatnění otisků „špinavých rukou“ ve výpravě a v hledišti). Proti jiným Paloušovým inscenacím je třeba konstatovat intenzivnější hereckou práci. Vladimír Čapka v hlavní roli s chutí rozehrál své časté herecké téma člověka ocitajícího se v groteskním rozporu mezi vlastním pocitovým světem a životní realitou. I přes málem osobní kontakt publika s herci (to bývá pro herce nekompromisní

né, poplnost ve stavbě hloupoučké *Varvary*). Výtvarníky *Posedlého* jsou hostující Jana a Milan Čechovi, dramaturgem domácí Kazimír Grochol.

Inscenaci by nejspíš slušel přívlastek „laboratorní“, už pro komornost divadelního prostoru a časový rozměr představení (hraje se jen něco přes hodinu). Nejvíce bude zajímat asi ty diváky, kteří neradi chodí do tradičního tzv. kamenného divadla. Nyní by měly následovat významní tematické a žánrové průniky do nových oblastí s otvíráním dalších možností ve sdělnosti herecké práce.

JIŘÍ ŠTEFANIDIS

Alena J. Povářová
PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 73

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

EPB

Nová svoboda, Ostrava

20. 1. 1989

ze dne

Činohra Petra Bezruče SDO uvádí

JK
Kdo je Peredonov? Maniak, vrah, šílenec, posedlý touhou stát se školním inspektorem, zároveň typ pro výhodný sňatek, s úctou přijímaný celým městem a především hlavní postava hry Posedlý, kterou na motivy stejnojmenného románu Fjodora Sologuba, ruského básníka, prozaika a dramatika z počátku století, napsal Pavel Palouš.

V jeho režii ji uvádí studiová scéna činohry Petra Bezruče Státního divadla v Ostravě na Černé louce. Nede o akční hru s překvapivou pointou (tu si vnímaví diváci domyslí záhy po expozici), vyvolávající smích v hledišti (pravidla žánru, který autoři označili za „směšnou tragédii“. jsou jiná). V gradujících se situacích absurdní grotesky, naplnění chorobné touhy po postavení, nachází živnou půdu ve stavu společnosti bez ideálů a morálky, maskované pokrytectvím a zarámované prázdnotou obřadnosti, představené zkarikovanými typy průměrnosti s je-

POSEDLÝ

lich přízemními cíli a ambicemi. Paloušova režie je v antiluzivnosti studiové scény přesná, důsledná a organická, akcentující hororovou ponourost hlavní postavy. Ukázkou brilantnosti autorských záměrů (dramatizátora a režiséra v jedné osobě) je vystavění sekvence odlíčení se, svatbu a monolog Predenova, v níž se fikce významově diferencovaným způsobem dotýká reality. Stěžejní zásluhu na vytvoření komunikace mezi „jevištěm a hledištěm“, z níž

se po celé trvání hry nevytrácí napětí, má Vladimír Čapka. Jako jediný na scéně umí domyslet téma až do pohybu zápěstí, do způsobu manipulace s předměty, hla-

sově vygradovat vnitřní smysl dramatického textu. Má odstup od postavy a ustavičně ji demaskuje, zatímco Jan Mazák, a především Otakar Prajzner se svými rolemi spíš splývají. Milan Šulc představuje zajímavě tři role jako výrazné statické typy. Mezi představitelkami ženských poslav to někdy zajiskří nápadem, ale vcelku nepřekvapí.

naše recenze

Černobílá stylizace scény a kostýmů s minimem prvků a redukováním jejich „věcnosti“ evokuje „temné skvrny na zdánlivě bezúhonných charakterech“. Svou grafičností a adekvátností celkovému režijnímu pojetí nepůsobí jako banální symbolika, přestože autoři (scéna Milan Čech, j. h., kostýmy Jana Čechová, j. h.) nezašli pro nápad do příliš nepoznaných oblastí výtvarné imaginace. Scénické řešení nevyzráňuje předěl jeviště a hlediště v hracím prostoru, otevírá plán pro herci materializované chiméry, přízraky a vize.

V Posedlém potvrzují „Bezručí“, že dokáží možnosti studiové scény kvalitně využít a setkávají se u diváků (pokud ti divadlo v temném prostoru PKO najdou) s dobrým ohlasem. (A. K.)

Sologub: Posedlý
PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

SPB

Nová svoboda, Ostrava

12. 7. X. 1968

ze dne

První premiéra

TK
V těchto dnech probíhají ve Studiu PKO na Černé louce generální zkoušky před premiérou první inscenace činohry Petra Bezruče v nové divadelní sezóně. Členové souboru nastudovali pod vedením režiséra Pavla Palouše dramaturgii románu Posedlý, napsaného na počátku tohoto století Fjodorem Sologubem, čelným představitelům první generace ruských symbolistů. Autor líčí postupující šílen-

ství učitele posedlého touhou stát se školním inspektorem, zároveň humorným až groteskním způsobem zobrazuje život ruské provincie své doby. Podtitul „směšná tragédie“ dává prostor pro dobrou zábavu i zamyšlení.

Československá premiéra se koná 28. října ve Studiu PKO. Vstupenky na reprízy můžete zakoupit v pokladně Státního divadla v Ostravě.

(K. G.)